

mu triglavskemu župniku in slovitemu slovenskemu skladatelju g. Jakobu Aljažu na Šmarni gori. Letos dne 5. julija poteče 90 let, odkar se je rodil v Zavrhu pod Šmarno goro g. Jakob Aljaž. Spomin g. Aljaža je počastilo v nedeljo dne 12. maja nad 3000 ljudi.

Kdor se zanima za kmečko, delavsko, obrtniško ali uradniško vprašanje, kdor se udeležuje kot prosvetni delavec in organizator, in kdor hoče kot delavski ali kmečki voditelj res koristiti svojemu narodu, naj naroči knjige »Za nov družabni red«, ki jo je spisal dr. Anžej Gosar. Zdaj je izšel že 1. snopič 2. zvezka »Cilji in pota«. O tej velevažni knjigi, ki jo bo moral imeti vsakdo, ki se zanima za katerokoli področje javnega življenja, dobi vsak čitatelj »Slovenskega gospodarja« brezplačno obširen prospekt, ki ga naj vsak zahteva od Družbe sv. Mohorja v Celju.

Čitateljice »Slovenskega gospodarja« opozarjamo na kuharsko knjigo Marije Remec, ki jo je v drugi izdaji pred kratkim izdala Družba sv. Mohorja pod naslovom »Kuharica v kmečki, delavski in preprosti meščanski hiši«. Knjiga obsega 255 strani in vsebuje 965 receptov za pripravljanje preprostih, pa okusnih in izdatnih domačih hrane. Knjiga je sestavljena zelo pregledno, navodila pa so pisana lahko umljivo, tako da jih vsaka preprosta gospodinja povsem razume. Gospodinja, kuharice in neveste, naročite knjigo takoj, ker vam bo veliko koristila. Broširan izvod stane 21 Din (za neude 28 Din), vezan 30 Din (za neude 40 Din). Knjigo naročajte po dopisnici pri Družbi sv. Mohorja v Celju.

Od robca do zastorja! Tak naslov nosijo navadno katalogi, ki nam nudijo pregled potrebnega perila v gospodinjstvu. Ravno tako obsežna je mogočnost uporabe Schichtovega Radiona, kateri je danes najidealnejše sredstvo za pranje vsakega perila.

XV. Ljubljanski velesejem od 1. do 11. junija t. l. bo bogato zaseden z vsemi proizvodi domače industrije in obrti. Posebno bogate bodo razstave pohištva, tekstilnih izdelkov, preprog, galanterije, raznih praktičnih novosti, usnja in usnjenih izdelkov, poljedelskih strojev in avtomobilov. V okviru letošnjega pomladanskega velesejma bo tudi razstava Zveze gospodinj pod naslovom »Žena in obrt«.

Po rešenju s križa na jasi v Dobravi se je sicer zatekel k zdravniku radi morebitnega prehlada. Kakor hitro ga je zdravnik potolažil, da je zdrav in da mu otrpnenje udov ni prav nič škodovalo, je sklenil tudi maščevanje nad drzneži.

Predvsem je obvestil okrajnega glavarja, kako se mu je godilo nekaj ur v Dobravi. Zaupal mu je, da bo posetil sam deželnega glavarja v Gradcu in zahteval od njega zadoščenje za brezmejno žalitev ter osmešenje. Iz Gradca bo prejelo okrajno glavarstvo, kaj bo storiti in kako postopati proti puntarjem v bodoče.

Hansel se je odpeljal iz Brežic v Maribor in Gradec. Predno je nahujskal najvišjo deželno oblast nad slovenske vinogradnike, je preteklo nekaj časa. V njegovih odsotnosti je počivalo delovanje razkuževalne komisije, kar si je tolmačil priprosti narod čisto napačno. Člani komisije so bili tudi v brezdelju sijajno plačani in niso sami silili ter prigajali k nadaljevanju folikanj opasnega zatiranja trtne uši. Čakali so na povelja ter navodila od svojega vrhovnega zapovednika in čim dalje so izostala, tem ljubše jim je bilo.

Po daljšem odmoru so prejeli iz Gradca zapečaten pismo. Hansel jim je pisal, da morajo biti ta in ta

Pokazala nam bo, kako se je žena v borbi za lastno eksistenco spričo velikih zahtev realnega življenja XX. stoletja praktično uveljavila v raznih poklicih. Razgrnila bo pa tudi pred nami stremljenje današnje žene, s čim manjšo porabo časa in energije doseči čim večjo popolnost, zunanjo in notranjo dovršenost svojega dela. Tehnični višek te razstave pa bo modna revija, ki ima predvsem namen odločno povdariti, da imamo, kar se obleke tiče, sami doma vsega dovolj in da lahko glede izdelave in krojev tekmujejo brez skrbi s tujino. Živi modeli se bodo predstavljali občinstvu, oblečeni po modi, bodisi kar se tiče klobukov, obleke, obutve itd. Domače žensstvo se bo lahko na ta način najbolj nazorno prepričalo o visoki vrednosti domačega blaga in domače izdelave. Ta del razstave bo odprt popoldne in tudi zvečer ob svitu reflektorjev in žarnic. Med odmori bo skrbel za zabavo bogat program, ki bo obsegal glasbene, plesne ter pevke točke. Z lutkovim odrom in otroškimi komadi pa bo preskrbljeno za deca in odrasle. Druge posebne razstave so: poučna razstava o domači volni in njeni uporabi, kjer se bodo predvajalo tudi tkanje volnenih izdelkov. Velika gasilska razstava. Razstava onih vrst in plemen malih živali, ki so posebne važnosti za naše ljudi, da jim bo reja res prinašala dobiček in uspeh. Obiskovalci imajo na železnicih 50% popust. Ko kupijo vozno karto, naj zahtevajo tudi rumeno železniško izkaznico za 5 Din. Na velesejmu dobe potrdilo o obisku, nakar jim vozna karta z železniško izkaznico velja za brezplačni povratek.

Obžalovanja vredni slučaji.

Za kravo ju je osleparila. V Počehovi pri Mariboru je imel pri nekem viničarju kravo posestnik Fr. Lemež iz Zrkovc. Pri viničarju se je oglasila mlajša ženska, ki je govorila tako dolgo vanj, dokler ji ni izročil krave, češ, da bo gnalo žensče žival k Lemežu. Viničar in Lemež sta se kmalu prepričala, da ju je ženska osleparila za kravo. Sleparko so zaprli, kravo pa vrnil lastniku.

Kurjega tatu so prijeli. Po Pesnici pri Mariboru je bil na delu kot kurji tat 21letni Jožef Einc. Pokradel je 54 kokeši in jih prodal po Mariboru.

Smrt radi krivčeka. Dne 11. aprila je delalo več delavcev v vinogradu na Bregu pri Oplotnici. Med kopači sta bila tudi Maks Brečko in Ferdinand

Gošnjak, ki ni ta bila prijatelj. Po večerji je vstal Maks Brečko, da bi šel domov. Proti njemu je skočil Gošnjak, ga udaril in mu strgal s klobuka krivčeka. Napadeni je segel po nož in zabol del Gošnjaka tako, da je čez četrto ure izdihnil. Za krvavo dejanje je dajal Brečko dne 7. maja odgovor pred sodniki v Celju. Obtojen je bil radi težke telesne poškodbe s smrtnim izidom, povzročene v silobranu, na 1 leto 6 mesecev robjne in na povračilo pogrebnične v znesku 2000 Din.

Hitro izsledena in prijeta ubijalca. V zadnji številki smo poročali, da so našli ustreljenega v škofijskih gozdovih v gornji Savinjski dolini vobče priljubljenega gozdarja Emila Kristofa. Omenjeni se je podal na Planico na divjega petelina. Na prepovedanem lovu na divjega petelina sta bila tudi komaj 19letna: Aleš Moličnik, hlapec iz Podveze, in posestniški sin Alojz Robnik s Podvolovjeka. Gozdar Kristof je čul slučajno njun strel, šel za njima in ju izsledil. Divja lovca sta bežala pred gozdarjem, ki je streljal za beguncema in krogla je oplazila Robnika po levi roki. Moličnik se je na begu hitro obrnil, pomeril po gozdarju in ga smrtno zadal. Oba prijeta nepridiprava sta poskušala takoj po aretaciji tajiti zločin, a nista mogla, ker je Robnika izdajala rana na roki. Prijeta sta priznala krvavo dejanje ter sta bila izročena takoj sodišču.

Brata ustrelil. V Zgornji Breznici pri Rakeku se je zgodil vse obsodbe vreden zločin, da je ustrelil iz vojaške pištole starejši brat mlajšega in sicer na Ruparjevi domačiji. Franc Rupar je vodil s svojo materjo manjše posestvo. Mlajši brat Anton bi moral k vojakom in je prosil Franceta, naj mu da nekaj denarja. Mesto denarja je dal nečloveški brat Franc mlajšemu smrtonosno kroglo in je nato pobegnil od hiše.

Neznan vlomilec z bogatim plenom. Pri najemniku kazine na Jesenicah g. Antonu Legatu je vlomil neznanec v

dan pripravljeni, da odrinejo pod zaščito orožnikov na Sromlje. Tamkaj je glavno gnezdo puntarjev in tembo pokazala oblast z oboroženo silo, da so njena povelja svofost! Nobenemu članu komisije se ne sme skriviti niti las, sicer bodo govorile puške! Pričetek razkuževalnega delovanja naj komisija na Sromljah oznani, sicer bi zgledalo, kakor bi se bali par nahujskanih kmetov. Navodila za pohod na Sromlje ima že brežiško okrajno glavarstvo, katero mora skrbeti za varnost ter sigurnost komisije.

Tako je pisal g. Hansel. Sam je lepo ostal v Mariboru in se ni pripeljal, da bi bil lastnoročno podrezal v sršenovo gnezdo razpaljene ljudske nevolje.

Komisarji so imeli navodila in treba je bilo iz mirnega pišečkega zatišja na opasen posel.

Razkuževalci so imeli izrecno povelje, da morajo svoj nastop v župniji Sromlje poprej dati oklicati pred cerkvijo. Najnevarnejšo ost Hanslovega predhodnega oznanila so s pristankom okrajnega glavarja enostavno opustili. Presojali so itak nevaren položaj čisto pravilno: Zakaj nuditi kmetom s predhodnim oznanilom priliko, da se zberejo od bogznaj odkod in planejo po njih! Če bo enkrat komisija na svojem no-

ovojno platno in izvleklji iz zglavnika biserne veržice v vrednosti 1 milijona Din.

Najbolj globoki rov na svetu

je v rudniku Moro Velho v pokrajini Minas Geraes v Braziliji. Globok je 1300 m.

Knjižnica izredno malih knjig.

V Združenih državah Severne Amerike in to v Massachusetts, je zbral neki državljan knjižnico, ki obsega 6 tisoč zvezkov in nobeden ne presega velikosti pisemske znamke.

17 Rimov.

Zanimivo je, da nosi ime večnega mesta Rima še 16 drugih mest. Tako je samo v Združenih državah Severne Amerike devet mest z naslovom Rim, v Juž-

stanovanje. Odnese mu je 55.000 Din gotovine, precej latnine in raznih drugih dragocenosti.

*

Slovenska Krajina.

Črenšovci. Šola v Dolnji Bistrici se je razširila v trirazrednico. En razred je nastanjen pri Maučecovih. Dobili smo tretjo učno moč. **Novo gđe.** učiteljico so dobili tudi v Trnju. Obe gospodičnami želimo prijetno življenje v naši Krajini! — Naši domači abiturijentki sta tudi dobili službe in sicer gđe. Kolencova v Lendavi, gđe. Kelencova pa v Gaherju. Imamo še eno abiturijentko, ki čaka že dve leti na službo. — Mlad srnjak je pribežal na Gornjo Bistrico. Zapletel se je v plot, krave so ga dobile med sebe in ga ranile. Težko ranjenega so zaklali. — Milo sta bila obsojena dva tatova koles, vsak je namreč dobil le en mesec zapora. — Slana je uničila naša žitna polja. Rži bo zelo malo. Upamo, da nam bodo naši poslanci pomagali, zvesti svojim obljubam. — Na župnišču delajo moderno gnojno jamo.

Turnišče. Dne 4. maja je umrl v Nedelici 11 let star Bakanov fantek. Fantek se je vozil teden dni preje s kolesom in je padel tako nesrečno, da je nastopilo notranje krvavenje pod želodcem. Starši so upali, da bo njihov sinček še okrevati, vendar pa ni bilo več pomoči. Otrokovo stanje se je vedno slabšalo in dne 4. maja je odšel med nebeške prebivalce. Pogreb se je vršil dne 5. maja popoldne od hiše žalosti na nedeliško pokopališče. Žalostnim staršem naše iskreno sožalje ob izgubljenega otroka! — Dne 5. maja dopoldne se je poročila Leber Marija, po domače Vogrinčeva, z g. Režonjo Francem iz M. Poiane, sedaj mlinarjem v Turnišču. Po poroki smo opazili pred cerkvijo tudi pozvačina, ki je s svojimi pisanimi rutami in visokim rožnatim klobukom in z zvonci na nogah vzbujal veliko pozornost župljanov. Tudi godba je povzdignila celo slovesnost. Mlademu paru iskreno čestitamo in jima ključemo: Blagoslovi vaju Vsemogočni, da bosta živela v sreči in zadovoljstvu dolgo vrsto let! — Kakor smo že na tem mestu poročali, je umrl Pückov otrok.

Sedaj še dodamo to, da je umrl tudi drugi Pückov otrok. Oba otroka sta bila dvojčka in teden dni pozneje se je presilil tudi drugi med nebeške krilatce. Žalostnim staršem naše iskreno sožalje! — Na voliščih v naši upravni občini je bil za časa volitev popoln red in mir. Tudi v vseni našem srezu lendavskem ni bilo nobenih nemir. V večernih urah, ko se je zvedelo, da je bil izvoljen dr. Fr. Klar, zdravnik v Lendavi, je zavladalo med volilci veliko veselje. Veseli smo, da je izvoljen g. dr. Fr. Klar, ker bo kot zdravnik, ki je najboljše spoznal potrebe in socialno bedo siromašnih slojev, tudi v bodočnosti zdravnik v političnih zadevah in bo celil rane, ki so jih zadali našemu srezu bivši člani JNS. — V našo sirotišnico sta sprejeti zopet dve ubogi siroti.

Lendava. Naši župljani so nasadili okrog celega griča, kjer stoji lepa in mična kapelica sv. Trojice, male smrečice, ki bodo sčasoma postale lep okras okrog kapelice, ki tako lepo kraljuje sredi lendavskih gor. Zelo nas veseli ta korak župljanov, ker bo sčasoma prijetna senca za izletnike na razpolago v hudi poletni vročini, kar smo dosedaj zelo močno pogrešali.

Sobota. V našem srezu je bil ponovno izvoljen za poslanca na Jevtičevi listi g. Josip Benko z ogromno večino. — Kakor smo zvedeli, je na posredovanje g. Benka veliko trgovsko podjetje iz Berlina »Degma« sporočilo, da bo v Soboti prevzemalo perutnino, to je: razne vrste kokoši in piščance, tedensko 5000 do 6000 komadov. Potrebne priprave so v popolnem teku za eksport in čez dva tedna se bo že začelo z nakupovanjem perutnine. Nakupovanje bo vodil g. Benko sam kot pooblaščenec te tvrdke iz Berlina. Upamo, da bo to nakupovanje precej povzdignilo perutninarstvo v Slovenski krajini in bo precej povzdignilo naše narodno gospodarstvo. — Dne 29. aprila je gostovala pri nas Glasbena Matica iz Ljubljane in res zadivila naše poslušalce. Dvorana je bila nabito polna. Tudi Glasbena matica je odnesla iz Sobote najboljše vtis. — Javni notar g. Jezovšek Vladimir je preselil svojo pisarno z Aleksandrove ceste v Šolsko ulico 1, v hišo g. I. Hahna, kjer je imel preje pisarno advokat g. dr. Sbrizaj. — Največje

težave v našem srezu je povzročil ljudem davek na šmarnico. Bilo je veliko nezadovoljstva. Naš poslanec je interveniral in dosegel, da se je izterjani davek zopet vrnil našim občinam. V drugih srezih je bil pobran, a interesi so morali plačati še obšutno kazen. — Nekateri se pritožujejo, da je slab obisk pri kulturnih prireditvah. Priznamo, da je kultura potrebna denarne podpore. Toda radi pregostih prireditev se finančne moči zelo zredčijo, zlasti še, ker živimo v težkih časih. Kakor se omenja na merodajnem mestu, tako trdimo tudi mi, da sta popolnoma zadosti za Soboto dve kulturni prireditvi na mesec.

Ne poznamo se več! Tisti pondeljek po tistem velikem »hecu« so hodili po naših vaseh samo nepoznani ljudje. Sosed ni več spoznal svojega soseda, delavec ne svojega šefa, župan ne svojih odbornikov in odborniki ne svojega župana. Pa ni čuda. Vse je bilo »preštrihano«. Krize ni. Boljši ljudje so si dali delati nove obleke, drugi so pa svoje stare suknje le preobrneli. Pa to še ni najhujše, celo obraze so si ponaredili. Prva zmešnjava je nastala že dne 3. februarja letos. Takrat je bil halo! Suknje so se obračale med potjo in to kljub vsem protestom. Seveda, ko je človek sit in napih, mu postane vroče in staro suktno lahko vrže v stran. Če gospodar ali kak šef pljune v skledo, pri kateri sedijo tudi drugi poštene možje, kaj mislite, ali bodo še ti očaki ostali pri skledi? Pametni bodo odšli, ali tudi pljunil v skledo in šef se temu nikakor ne bi smel čuditi. So pri nas ljudje, ki k vsakemu curku nastavijo svoja usta, pa nič ne gledajo, kaj teče v tem curku. Gledajo samo to, da nekaj dobijo. Zdaj so se napili, pa posledice se poznajo, vili so namreč strup. Nekateri so preje napadali »Kormánypárt«, zdaj so ga pa povzdignili v nebesa. Pa ti ljudje itak nimajo kože na obrazu, bodo svoje besede snedli in se bodo poskušali greti pri drugem ognju.

Zdravniki ob ustanovitvi kolhozov.

Govoril sem z gospodom, ki je ljubimkovoval s komunizmom. Menila sva se o

ni Ameriki tri, ostala mesta z istim imenom pa se nahajajo v Aziji in Avstraliji. Iz tega se da sklepati, kako v velikem številu so se izseljevali in se še izseljujejo italijanski državljanji v vse kraje na svetu.

Safir kot obtežilnik.

Največji safir na celnem svetu, ki ga sedaj poznamo, predstavlja vrednost 5000 funtov sterlingov in se rabi danes kot obtežilnik za pisma. Prvotno je bil vsaj dvakrat tako težak kakor danes. Slučajno ga je odkril angleški davčni ravnatelj Wakefield v stanovanju nekega rimanskega uradnika v Halderabadu. Safir je tedaj krasil kip Bude v južni Indiji.

vem sedežu in skrbno zastražena od orožnikov, se jih ne bodo upali lotiti posamezni puntarji.

Razkuževalni pohod na Sromlje je bil določen za 13. julija 1883 zgodaj zjutraj. Komisija je krenila iz Pišec preko hribov in kakih 20 žandarjev broječa četa pa iz Brežic proti Sromljam. Obe skupini se sestajeta pri cerkvi in pričnejo z delom v Petanovem vinogradu. Zopetni pričetek delovanja ušive komisije je bila seveda najstrožja tajnost, ki pa ni ostala prikrita.

Ko je prisopihala komisija omenjenega dne na Sromlje, je bilo tamkaj nad 200 moških in žensk. Ze med potjo so opazili komisarji s težaki, kako so jim križale pot neznane osebe, ki jim niso privoščile niti pogleda, kaj šele dobrojutrovega voščila!

Pri pogledu na komisijo je zbrana množica zaglala krik z zahtevo, naj se takoj zgubijo, sicer jim bodo zakurili pod petami. Ušivci bi jo bili tudi potegnili ter se razbežali, da jih niso zadržali brlzig bližajočih se žandarskih piščalk. Orožniki so pribzeli z za napad pripravljenimi puškami, obkrožili na kupu zbrane puntarje in zahtevali takojšen razhod, sicer bodo nastopili z bajoneti!

Pri resni grožnji žandarjev se je preril na sredino kmetov Vinko in je hotel očividno ljudi pomiriti, naj se zaenkrat uklonejo grožnji, ki bi znala v resnici marsikoga stati življenje.

Ni niti utegnil odpreti ust, že so ga zagrabili žandarji, da ga uklonejo radi obdolžitve križanja v Dobravi. Podreti so ga skušali na tla, da bi imeli tem lažji posel. Ko so pa množice videle, da stegajo žandarji roke k njegovemu voditelju, so kriknile in marsikateri kamen je priletel v žandarje. Orožniki so pehali zagrabljeno žrtev pred seboj, da bi opravili z Vinkom kje bolj na prostem ter na samem. Kamenje je frčalo za njimi. Kamen je zadel tudi žandarja, ki je suval pred seboj Vinko. Zadedeni žandar, pestič Lapuha, se je ozrl po napadalcu in ta trenutek je porabil Vinko, da se je izmaknil nasilnikom in hotel po ovinku nazaj med besneče puntarje, da prepreči nrelivanje krvi. Komaj je napravil par korakov proč od žandarskega kroga, že so počili po njem trije strelji. Zaded od zadaj in od strani je padel na obraz...

Odjek strelcov in padec voditelja je ropal na mah puntarje vse krajše. Kakor na najglasnejše povelje jo je ubral vsak z neugnano silo iz kroga orožnikov